

8. ANNEXOS

Annex 1

*Un model de la relació entre el consum i
abús de substàncies i la violència contra
la parella*

Annex 2

El cicle de la violència

Annex 3

El model transteòric

Annex 4

Mesures de prevenció

Annex 5

*La violència contra la parella i l'àmbit
jurídic*

Annex 6

La sol·licitud d'ordre de protecció

Annex 7

El pla de seguretat

Annex 8

La protecció de menors

Annex 1

Un model de la relació entre el consum i l'abús de substàncies i la violència contra la parella

La majoria dels estudis sobre la relació entre els dos fenòmens i dels models que la intenten explicar que es van revisar (Ponce, Geldschläger i Ginés, 2006) es limitaven a un o pocs factors o aspectes, cosa que els feia caure en un cert reduccionisme teòric. Quan pensem en un model complex d'interpretació i comprensió sobre la relació entre el consum i l'abús de substàncies i la violència exercida en l'àmbit de la parella, no podem perdre de vista que aquest model constitueix una mena d'abstracció i sistematització que busca fer comprensible la presència de dues problemàtiques fortament entrelaçades, però certament no causals una de l'altra. Per evitar equívocs i reduccionismes considerem important desenvolupar, explicitar i aclarir certes perspectives o punts de partida del model que proposem:

- **Una perspectiva constructivista evolutiva** parteix d'una apreciació diferent del *subjecte epistèmic* (subjecte que coneix) enfront de la "realitat". Aquesta apreciació canvia de la condició d'observador neutre i passiu enfront dels determinants del món a la d'un *subjecte actiu* que es posiciona en el món, que suposa una percepció diferent de la problemàtica (violència i consum de substàncies) i dels actors que hi estan involucrats.
- **Una perspectiva de gènere** té en compte les diferències de sexe, socialitzades i integrades en la identitat de gènere a través de la cultura, inherents als comportaments violents o d'abús de substàncies.
- **Una perspectiva orientada als processos personals** implica l'apreciació del fenomen dins d'un marc del desenvolupament d'una pràctica vital, i no com un fet aïllat, descontextualitzat i desvinculat de l'experiència i la història d'una persona.

De les diferents perspectives en les quals s'han proposat explicacions de la relació entre el consum i l'abús de substàncies i la violència en l'àmbit de la parella els més rellevants són:

- 1 **Biològica:** es refereix als aspectes orgànics o estructurals que determinen i afecten com un organisme es predisposa a unes accions determinades. Inclou totes les propensions de caràcter genètic, les estructures cerebrals, les afectacions del desenvolupament a edats primerenques, i tot el que està relacionat amb les afectacions somàtiques.
- 2 **Psicològica – relacional:** es refereix a l'organització i el funcionament de tot l'àmbit afectiu i cognitiu, que es desenvolupa en relació amb els altres i als vincles que construïm al seu costat. Es refereixen a tots els patrons d'acció habituals, i les diferents habilitats socials i d'interacció que ens permeten coordinar-nos amb els altres i participar en una xarxa social. Inclou la consciència com a eix central de síntesi d'una identitat personal.
- 3 **Sociocultural:** es refereix als aspectes culturals i socials que conformen una realitat simbòlica i intersubjetiva que se superposa a la mera realitat física i que "tenyeix" de valoracions i significats el món i els diferents "objectes". Constitueix la xarxa de significats que defineix i organitza el sistema social, a través de normatives i regles morals que estableixen els drets i deures que li corresponen a cada individu, inclosos el gènere, la raça i la classe social.

Mitjançant aquestes perspectives podem identificar processos i factors que facilitarien o dificultarien el desenvolupament d'un problema de drogues o de violència. Això hi afegeix complexitat i relativitza la incidència que poden tenir les diferents perspectives sobre la vida d'una persona en particular. Així, aquests factors correspondrien a:

- a) Processos o factors de risc que facilitarien el desenvolupament d'algun procés problemàtic.
- b) Processos o factors protectors que dificultarien el desenvolupament d'algun procés problemàtic.

Tots dos tipus de processos o factors indicats més amunt es podrien presentar en:

- 1 Etapes primerenques de la vida o de les relacions (factors distals)
- 2 En etapes més actuals (factors proximals)

A partir dels pressupòsits esmentats s'intentarà definir el desenvolupament d'un procés integrat i dinàmic de les problemàtiques de consum i abús de substàncies i la violència de gènere en l'àmbit de parella. En primer lloc, és important assenyalar que considerarem ambdues problemàtiques com a:

- a) Processos independents que es gesten, desenvolupen i articulen paral·lelament o separadament, encara que poden tenir un origen comú.
- b) Problemàtiques interrelacionades a través de factors mediadors que facilitarien el pas d'una problemàtica a una altra (vegeu la figura 1.4).

Per tant, en una primera via, la concurrència d'un procés o episodi de violència i un procés o episodi d'alcohol o drogues es pot produir de manera paral·lela i independent arran d'un procés evolutiu vital amb factors i processos comuns de risc per a tots dos fenòmens. En la taula 1.4. recollim, ordenats per les diferents perspectives d'anàlisi (biològica, psicològica-relacional i sociocultural)

els principals factors comuns de risc perquè un mateix procés evolutiu pugui desembocar en un procés o episodi de consum de substàncies i, paral·lelament, en un procés o episodi d'ús de violència.

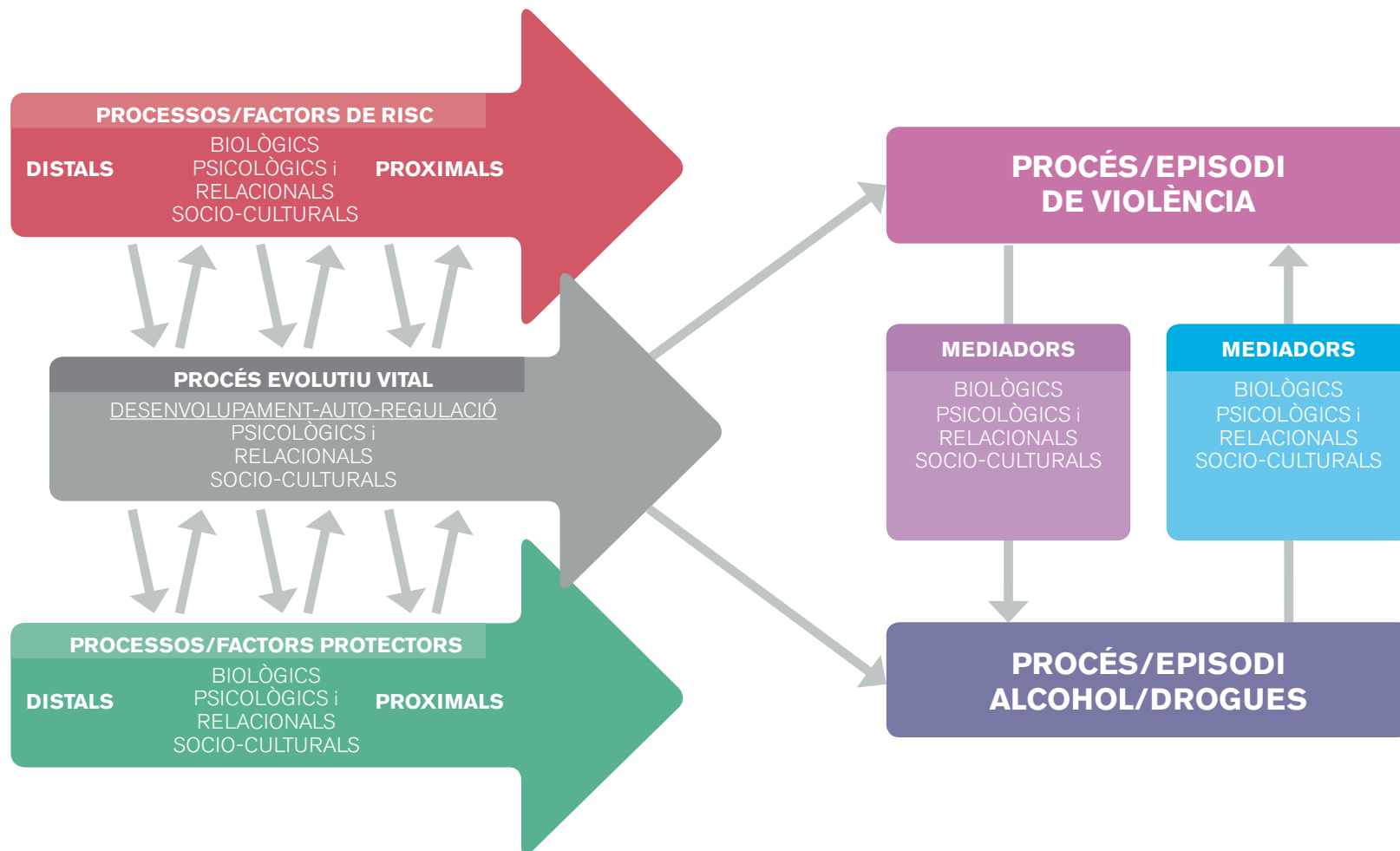
Entre els *factors comuns de risc distals* destaquem les condicions familiars que conformen la regulació emocional del nen/a, a través de les relacions de vincle durant els primers anys de vida. En aquestes relacions també es proporcionen els models d'un mateix, dels altres i del món. Aquest procés, explicat aquí escaridament, en realitat conforma una de les situacions més complexes, ja que aquests factors impliquen l'autoorganització de tots els aspectes lingüístics i extralingüístics de la convivència humana, i en suma consideren i organitzen totes les formes relacionals.

Entre els *factors comuns de risc proximals*, trobaríem els que es refereixen a les condicions fisiològiques, psicològiques i relacionals presents, i els referits al context o medi sociocultural actual. Aquests factors tindrien la capacitat de desequilibrar d'alguna manera l'organització de l'individu, i el forçarien a desplegar els recursos socials, relacionals i personals de què disposa en un moment concret per recuperar l'equilibri. El consum de substàncies o l'ús de la violència poden ser alguns d'aquests recursos.

Finalment, és important assenyalar que la interrelació entre factors distals i proximals és molt estreta i que l'ocurrència dels primers afecta el procés d'aparició dels segons. Per tant, la discontinuïtat entre uns i altres és més aviat una distinció teòrica.

Més informació sobre la literatura rellevant revisada i el model proposat es troba en el document "VIOLÈNCIA CONTRA LA PARELLA I CONSUM DE SUBSTÀNCIES. Revisió i model integrador" editat per l'Agència de Salut pública de Catalunya (2012).

Figura 1.4. Model complex dels processos relacionats amb el consum de substàncies i la VCP

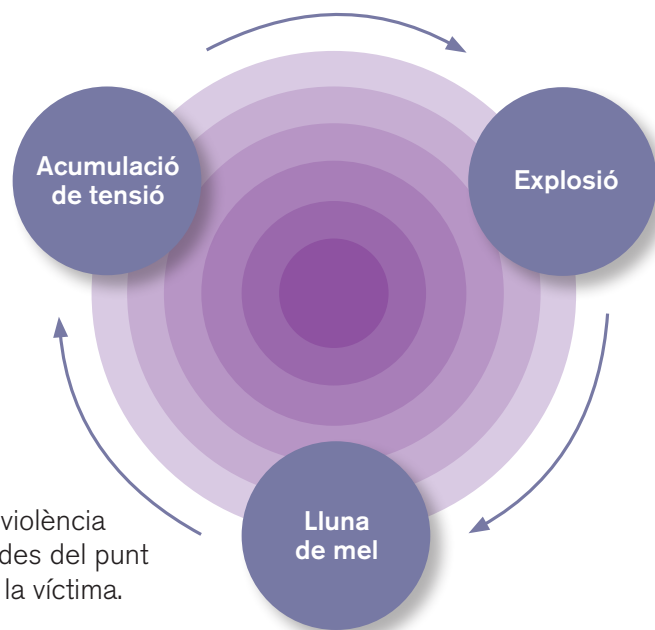
Taula 1.4. Processos / factors comuns de risc i mediadors entre processos d'abús de substàncies i ús de violència

	PROCESSOS/FACTORS COMUNS DE RISC		MEDIADORS	
	DISTALS	PROXIMALS	DROGUES - VIOLÈNCIA	VIOLÈNCIA - DROGUES
BIOLÒGICS	Genètica Danys prenatals causats per l'alcohol / les drogues Danys estructurals posteriors Alteracions cerebrals i neuroquímiques		Efecte farmacològic agut (intoxicació que afecta el control neurocortical de cognicions i accions) Deteriorament neurofisiològic per l'abús crònic	Automedicació (ús de les propietats ansiolítiques amnèsiques de l'alcohol tant per evitar violència com després d'exercir-la o patir-la)
PSICOLÒGICS I RELACIONALS	Traumes (abús sexual i físic, negligència o abandonament) i les conseqüències Criança deficitària Trastorns de la personalitat Baixa autoestima, inseguretat personal, ansietat Trastorns cognitius (funció executiva) Aprenentatge de violència / consum com a estratègia d'afrontament Víncle insegur Models negatius d'un mateix, l'altre i les relacions Manca d'habilitats socials (comunicació, empatia, resolució de conflictes)	Autovaloració negativa respecte a les demandes de l'entorn Sentiment de fracàs, inferioritat, impotència, inadequació Percepció de frustració o provocació Dificultats d'autoregulació emocional Rigidesa mental, baixa complexitat cognitiva Conflictes i insatisfacció relacionals (crítiques / queixes freqüents per part de la parella) Poca xarxa social	Expectatives sobre les conseqüències de l'alcohol (més poder, agressivitat, etc.) Labilitat i concreció afectiva Sentiments de culpa, vergonya, fracàs, etc. Conflictes causats o agreujats per l'ús d'alcohol i drogues (problemes de parella, econòmics, laborals, irritabilitat per la síndrome d'abstinència, etc.)	Intents de disminuir sentiments de culpa o vergonya per l'ús de la violència (beure per a oblidar) Intents de reduir l'ansietat o depressió com a conseqüències de la violència (ruptura) Evitar / trencar qualsevol possibilitat d'interacció / afrontament del conflicte
SOCIO-CULTURALS	Models de gènere i poder que proposen el consum d'alcohol / drogues i de la violència com a signes de masculinitat Cultura permissiva / facilitadora respecte a l'alcohol / drogues i violència (desresponsabilització, impunitat, etc.)	Estressors socioeconòmics (atur, dificultats econòmiques, separació o divorci, etc.) Ambient permissiu / facilitador respecte a alcohol / drogues i violència (desresponsabilització, impunitat etc.)	Cultura facilitadora de l'ús de la violència sota els efectes d'alcohol i les drogues (impunitat, permissivitat, etc.) Processos de pertinença i vinculació grupal a través de la ingesta de substàncies	Consum d'alcohol o drogues com a coartada / excusa per agressions planificades (per la impunitat socio-cultural) Necessitat d'establir vincles dins d'una relació violenta o amb altres violents (víctimes o agressors)

Annex 2

El cicle de la violència

Segons la **teoria del cicle de la violència** de Leonor Walker (1984), la VCP presenta un patró cíclic que es desenvolupa en tres fases:

Figura

Cicle de la violència domèstica des del punt de vista de la víctima.

1 ACUMULACIÓ DE TENSÍO

Es constitueix una successió de petits episodis que generen friccions permanents entre els membres de la parella, amb un increment constant de l'ansietat, l'hostilitat i l'agressivitat. A més de violència psicològica, espe-

cialment agressions verbals, podem trobar agressions físiques "moderades" com ara empentes, bufetades, etc. La víctima acostuma a desenvolupar mecanismes de racionalització mitjançant l'autoinculpació, dient-se que és ella qui l'ha provocat, justificant l'agressor perquè està estressat o ha tingut un mal dia, etc. Això fa que augmenti la seva angonya per no tornar a "provocar" una situació de tensió. La relació pot romandre molt de temps en aquesta fase.

Possible incidència del consum de drogues en la fase d'acumulació de tensió

- **Agressor:**

La suposada desinhibició que provoquen l'alcohol i altres drogues, així com les creences en aquests efectes, faciliten els atacs verbals i la violència psicològica.

El consum d'alcohol i/o altres substàncies agreuja trastorns mentals previs i en pot provocar d'altres (gelosia patològica, trastorns psicòtics, paranoia, trastorns afectius, delírium tràmens...) que poden afectar el comportament de la persona agressora, sense que això sigui el factor explicatiu en les situacions de VCP.

- **Víctimes:**

Poden abusar de substàncies per disminuir la tensió.

2 EXPLOSIÓ VIOLENTA

Té lloc l'explosió de la violència mitjançant la qual es descarrega tota la tensió que s'havia anat acumulant, i es produeixen lesions físiques, psicològiques i/o sexuals. L'agressor sol justificar l'agressió culpabilitzant la dona, traient-li importància o negant l'incident. Aquestes explosions augmenten el sentiment d'alerta permanent, de confusió, bloqueig emocional i incapacitat per predir les conseqüències dels seus actes. Acostuma a ser una fase breu però molt intensa.

Possible incidència del consum de drogues en la fase d'explosió

- **Agressor:**

El consum és el detonant (i no el causant únic) de l'explosió.

El consum és l'estratègia per alleujar els sentiments de culpa, dolor i tensió.

El consum, a més, pot fer augmentar la freqüència i la intensitat de les agressions.

El consum de substàncies influeix directament en les capacitats cognitives i físiques i redueix l'autocontrol, per la qual cosa les persones tenen més dificultat a trobar solucions no violentes a la resolució de conflictes relacionals.

- **Víctimes:**

El consum per escapar del dolor físic i emocional.

El consum, a més, disminueix la capacitat de reacció davant d'una agressió així com una disminució o distorsió de la percepció del risc.

3 LLUNA DE MEL

Fa referència al "ressorgiment" de la relació. En aquesta fase sol produir-se un penediment de l'agressor, que reconeix la seva culpa, demana perdó i assegura que no tornarà a passar, cosa que produeix en la dona una il·lusió de canvi. En altres casos, en lloc de produir-se un penediment per part de l'agressor, aquest simplement actua com si l'agressió no hagués tingut lloc. És una fase de tranquil·litat aparent que no triga a derivar en una nova situació de tensió.

Possible incidència del consum de drogues en la fase d lluna de mel

- **Agressor:**

Si hi havia consum pot ser que en aquesta fase hi hagi promeses de deixar de consumir o d'inici d'un tractament.

Tant l'agressor com la dona justifiquen les agressions pel consum de l'agressor.

També pot ser que el consum sigui utilitzat com a element de socialització en contextos de relació o situacions romàntiques.

- **Víctimes:**

Si hi havia consum pot ser que en aquesta fase hi hagi intencions de deixar de consumir o d'inici d'un tractament.

Pot ser que la persona agressora utilitzi el consum de la víctima per culpabilitzar-la de la situació i justificar-ne les reaccions.

Novament, el consum pot ser utilitzat com a element de socialització en contextos de relació o situacions romàntiques.

El cicle de la violència es produeix, doncs, de forma repetitiva. **Les diferents fases del cicle es reproduïxen en espais de temps cada cop més curts** i els episodis de violència van augmentant d'intensitat. La durada de la tercera fase (lluna de mel) es redueix amb el transcurs del temps i acaba per desaparèixer, cosa que redueix la relació violenta a la tensió i l'explosió constants.

Tal com queda palès en l'annex 3, cal tenir en compte la **influència d'aquest cicle en el procés de presa de decisions de la dona**. Així, és probable que decideixi demanar ajuda o deixar la seva parella en la fase de tensió i especialment d'explosió, però que pugui canviar d'idea en la fase de reconciliació o lluna de mel.

Tot i que hi ha algunes discrepàncies entre autors sobre la presència del “cicle de la violència” en tots els casos de VCP, la pràctica dels professionals que intervenen en casos de VCP ens demostra que el més freqüent és que els maltractaments en la parella comencin de forma més subtil, i que augmentin d'intensitat i freqüència progressivament.

És habitual que els maltractaments cap a la parella inicialment adoptin la forma d'**abús psicològic** a l'inici de la relació. Aquestes conductes solen respondre a l'afany de poder i protecció de l'home sobre la dona, cosa que evidencia la presència dels estereotips i/o rols de gènere així com dels mites de l'amor romàntic, però adopta les formes més subtils de violència. Els abusos solen ser conductes restrictives i controladores que afecten l'autoestima de la dona, la seva capacitat per prendre decisions, l'autonomia, etc., i produeix cada cop més dependència, aïllament i por.

Aquesta violència **augmenta progressivament d'intensitat** al llarg del temps, és difícil per a la víctima adonar-se de la situació en què es troba immersa, i això pot derivar, en el pitjor dels casos, cap a una violència física i/o sexual cada cop més greu.

Annex 3

El model transteòric

De la mateixa manera que el procés de deshabitació d'una drogodependència **no és un procés lineal sinó més aviat discontinu** —a través del qual la persona avança i retrocedeix en les seves diverses etapes— en situacions de VCP el procés de canvi es comporta de forma similar.

Igualment, de la mateixa manera que en drogodependències estan presents les “recaigudes”, **en situacions de VCP també és habitual veure que la persona fa passos enrere en el seu procés i torna amb la parella agressora o, en el cas dels agressors, torna a exercir control o VCP.** Aquestes “recaigudes” formen part del mateix procés, i no han de ser una font de frustracions per als professionals que atenen el cas, sinó que han de servir per aprofundir en la comprensió i l'anàlisi dels obstacles per al canvi i per seguir-los treballant. Així, en un segon moment de decisió possiblement la persona estarà més preparada per al canvi.

Segons el moment en què es trobi la persona que estem atenent (si és conscient del problema, si ha pres una decisió de canvi, etc.), la nostra intervenció des del CAS també anirà més dirigida a la presa de consciència, l'acompanyament en la presa de decisions, la planificació del canvi i la derivació a un servei especialitzat, etc.

Tenint en compte alguns dels paral·lelismes entre el procés de canvi en drogodependències (segons les etapes proposades pel model de Prochaska i DiClemente (1982) i el procés de canvi d'una persona que pateix o exerceix VCP, podríem establir diversos estadis:

1 Estadi de precontemplació

La persona no s'adona de l'existència del problema (l'addicció a una substància i/o la situació de violència que està vivint). Hi ha una manca de consciència pel que fa al problema i, per tant, no hi ha una motivació per al canvi ni per demanar ajuda. El problema i les conseqüències negatives inherents segueixen evolucionant. En aquesta etapa, pot ser que la persona víctima d'una situació de VCP s'adoni de la situació de violència però l'enfoqui d'una manera inadequada: justificant l'agressor, infravalorant les agressions o responsabilitzant-se del que passa. De la mateixa manera, una persona agressora no entén les seves accions com a violència o no les considera un problema o les justifica i n'atribueix la responsabilitat a factors externs, moltes vegades a la víctima. En aquest estadi hem de treballar la presa de consciència.

2 Estadi de contemplació

En aquesta etapa la persona comença a prendre consciència de la problemàtica, possiblement per l'accentuació de les conseqüències negatives. En el cas d'una situació de VCP prenen una rellevància especial les conseqüències negatives cap als fills i filles, entre d'altres. La dona víctima de VCP es pregunta sobre les raons que l'han portat a viure aquesta situació. És probable que comenci a buscar-les en ella mateixa, culpabilitzant-se del que passa; pot ser també que no sigui capaç d'imaginar-se la vida sense la seva parella. En tot cas, el procés de presa de consciència té avenços i retrocessos, que van en funció de la intensitat de les agressions i del poder de control de l'agressor sobre ella. A mesura que avança la presa de consciència, la dona aconsegueix centrar l'atenció en ella mateixa, identificant el seu patiment i els canvis que ha patit com a dona i com a persona. En dones drogodependents pot ser que aquest procés sigui encara més difícil, ja que moltes no tenen un passat especialment satisfactori, sobretot en els casos en què el consum ha començat en edats primerenques. Com veïem a l'apartat 6.2, el maltractament físic no té per què ser un element significatiu en el reconeixement de la necessitat d'iniciar un procés d'autoprotecció i recuperació.

En el cas dels agressors també és la consciència incipient de les conseqüències negatives de la violència exercida que el porten a pensar en un canvi possible. Poden ser conseqüències legals (denúncies, condemnes, amenaces de denúncies, etc.), socials (coneixement o pressions de terceres persones), relacionals (deteriorament, separació o amenaça de separació) o personals (sentiments de culpa, vergonya, contradiccions amb l'autoimatge o preferències de vida). En la fase de contemplació aquesta consciència, però, encara és contrarestada per justificacions, excuses o pors que dificulten iniciar un procés de canvi.

En aquest estadi, a més de continuar treballant la presa de consciència, es treballarà progressivament la motivació per al canvi.

3 Estadi de preparació / determinació

La motivació per al canvi va en augment, i sol ser quan les persones busquen i demanen ajuda. S'elaboren més profundament estratègies de canvi, els pros i els contres... Si tot va bé, s'acaba aquesta etapa amb un compromís de canvi que es veurà materialitzat en accions en l'estadi següent. Quan la persona pren la determinació de canvi, significa que el problema ha desbordat conscientment la tolerància de la persona i, per tant, està decidida a passar a l'acció i a invertir-hi energia. Tot i així, **hem de tenir present com pot actuar el "cicle de la violència" en cada estadi** (vegeu l'annex 2). En aquest sentit, és probable que la persona decideixi demanar ajuda o deixar la seva parella en la *fase de tensió* i especialment d'explosió, però que pugui canviar d'idea en la *fase de reconciliació* o *lluna de mel*.

Tot i que en aquest estadi continuarem treballant la motivació per al canvi és probable que, un cop presa la decisió, i ja valorat el risc de la situació de VCP, ens plantejem la derivació a un centre especialitzat d'atenció a casos de violència de gènere, tal com s'indica en el capítol 6 de la guia.

4 Estadi d'acció

Arribar a aquesta etapa significa que la persona compleix el seu compromís de canvi mitjançant l'acció (tractament per drogodependència i/o procés de canvi respecte a la situació de violència en la parella). Pel que fa a la situació de VCP, el més probable és que aquest procés es dugui des d'un centre especialitzat (vegeu el capítol 6), en coordinació periòdica amb l'equip professional referent del centre d'atenció a les drogodependències des del qual s'atengui el cas.

5 Estadi de manteniment i recaiguda

El canvi, tant pel que fa a casos de drogodependència com pel que fa a situacions de VCP, s'ha de treballar en un procés que durarà més o menys segons la persona. De la mateixa manera que els factors com l'excés de confiança, la vivència de situacions estressants o la magnitud dels canvis que cal realitzar per a una persona en tractament per drogodependència poden ser detonants d'una recaiguda, poden ser-ho també per a una persona que ha viscut una situació de VCP. Així, pot passar que, després de mesos o anys treballant en el procés de canvi, la persona torni amb la parella agressora o torni a agredir la seva parella, segons el cas. Davant d'aquesta situació, no culpabilitzarem la persona ni ens desmotivarem com a professionals, ja que aquestes "anades i vingudes" formen part del mateix procés de canvi. Continuarem donant suport a la persona, fent-la responsable del seu procés i treballant amb ella aquestes recaigudes, els detonants, etc. Pot ser que no vulgui continuar el procés però ha de saber que nosaltres estarem allà per a quan se senti preparada per tornar.

És important que la persona prengui consciència de les dificultats amb què es pot trobar en aquest procés i es faci responsable de mantenir la seva recuperació.

Annex 4

Mesures de prevenció

POSSIBLES MESURES PREVENTIVES

Respecte a la prevenció de la VCP en els centres d'atenció a les drogodependències podem distingir diferents nivells:

- La prevenció primària dirigida a actuar sobre factors de risc i protectors per evitar que es produeixin situacions de VCP en persones usuàries.
- La prevenció secundària dirigida a facilitar una detecció precoç de la VCP en persones usuàries que permeti intervenir en la prevenció de futures violències o en l'evitació de la cronificació o l'agreujament de la situació.

Respecte a la prevenció primària, es recomana que els programes d'atenció a les drogodependències:

- Incorporin una perspectiva de gènere en els seus plantejaments.
- Treballin els rols i les identitats de gènere, així com la relació amb els patrons de consum de substàncies, els efectes, i l'accés i la participació en els serveis d'atenció.
- Estudiïn i tractin la complexa relació bidireccional entre el consum i la relació de parella.
- Treballin factors de risc de la VCP com ara la identificació, la comprensió i l'expressió d'emocions, l'empatia, la comunicació i la resolució de conflictes.

Respecte a la prevenció secundària, es recomana que els programes d'atenció a les drogodependències:

- Introdueixin el tema de la VCP i la complexa relació amb el consum de substàncies en els tractaments, ja sigui amb sessions o mòduls en els programes habituals o mitjançant grups específics.
- Explorin i ajudin a deconstruir mites i expectatives sobre els efectes de les drogues en la producció de situacions de violència.

RECURSOS PER A LA PREVENCIÓ

Els documents següents poden ser útils a l'hora de dissenyar accions preventives des dels serveis d'atenció a les drogodependències:

- Sánchez Pardo L. Guía informativa: drogas y género. Plan de atención integral a la salud de la mujer de Galicia. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. Consellería de Sanidade. Servicio Galego de Saúde; 2009. http://www.pnsd.msc.es/Categoria2/publica/pdf/GyD_GuiaInformativa.pdf
- Sánchez Pardo L. Drogas y perspectiva de género: documento marco. Plan de atención integral a la salud de la mujer de Galicia. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. Consellería de Sanidade. Servicio Galego de Saúde; 2009. http://www.pnsd.msc.es/Categoria2/publica/pdf/GyD_Documento-Marco.pdf
- Sánchez Pardo L. Intervenciones preventivas sensibles a la perspectiva de género. Plan de atención integral a la salud de la mujer de Galicia. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. Consellería de Sanidade. Servicio Galego de Saúde; 2009. http://www.pnsd.msc.es/Categoria2/publica/pdf/GyD_ManualIntervenciones.pdf
- Castaño M, Meneses C, Palop M, Rodríguez M, Tubert S. Intervención en drogodependencias con enfoque de género. Madrid: Instituto de la Mujer. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales; 2007. http://www.inmujer.migualdad.es/mujer/publicaciones/docs/Intervencion_en_drogodependencias.pdf
- Martínez Redondo P. Perspectiva de género aplicada a las drogodependencias. Pamplona: Asociación de Entidades de Centros de Día ; 2008 <http://www.asecedi.org/docs/GENERO.pdf>
- López Segarra JF. Educación de las masculinidades en el siglo XXI. Masculinidad y adicciones en centros de día. Guía metodológica para trabajar en centros de día de adicciones. Salamanca: Asociación de Entidades de Centros de Día; 2009. <http://www.patim.org/dmdocuments/MASCULINIDAD-ASECEDI2.pdf>
- Gorrotxategi Larrea M, de Haro Oriola I M. Materiales didácticos para la prevención de la violencia de género. Unidad didáctica para educación secundaria. Málaga: Consejería de Educación y Ciencia. Junta de Andalucía; 1999. http://educarenigualdad.org/Upload/Mat_122_genero_secundaria.pdf
- De hombre a hombre Chequea tu machismo. Ayuntamiento de Jerez. Igualdad y Salud). [Test autoadministrat per a homes]. http://www.jerez.es/financeadmin/Documentos/hombresxigualdad/chequea_tu_machismo.pdf
- ¡No más violencia contra la mujer! Amnistía Internacional Sección Española. Noviembre 2004. http://www.xtec.cat/innovacio/coeducacio/25novembre/ud_aic.pdf
- Martínez Redondo P. Extrañándonos de lo normal. Reflexiones feministas para la intervención con mujeres drogodependientes. Col·l. "Cuadernos Inacabados", 57. Madrid: Horas y Horas; 2009.

Annex 5

La violència contra la parella i l'àmbit jurídic

LLEIS

En matèria legislativa, Catalunya disposa d'una llei pròpia que, tal com exposa el preàmbul, tracta d'enfocar el fenomen de la violència masclista com un problema vinculat al reconeixement social i jurídic de les dones. És la **Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista**.

Entre altres aspectes, cal destacar que aquesta Llei catalana afavoreix la diversitat de detecció i diagnòstic de violència de gènere amb l'aplicació de noves eines d'identificació que permeten l'accés de les víctimes als programes d'atenció mitjançant informes elaborats pels serveis públics, sense reconèixer aquesta funció als centres d'atenció i seguiment ni als centres de salut mental de la xarxa sanitària.

L'article 11 de la Llei recorda que totes les persones professionals, especialment les de l'àmbit sanitari, els serveis socials i educació, tenen l'obligació d'intervenir si són coneixedores d'una situació de risc i d'una evidència fonamentada de violència masclista, d'acord amb els protocols específics i en coordinació amb els serveis de la xarxa d'atenció i recuperació integral.

Les lleis d'àmbit estatal són les que es detallen a continuació:

- **Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre**, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.
- **Llei 40/2007, de 4 de desembre**, en matèria de seguretat social, la disposició 30 de la qual modifica la Llei orgànica 1/2004, atès que manifesta que la persona condemnada en sentència ferma per la comissió d'un delictes dolós d'homicidi pren la condició de beneficiària de la pensió de viduitat corresponent al sistema públic de pensions, quan la víctima sigui la causant de la pensió.
- **Llei 27/2003, de 31 de juliol**, reguladora de l'ordre de protecció de les víctimes de violència domèstica.
- **Llei orgànica 11/2003, de 29 de setembre**, de seguretat ciutadana, violència domèstica i integració social dels estrangers.
- **Llei orgànica 15/2003, de 25 de novembre**, de reforma del Codi penal.
- **Reial decret 355/2004, de 5 de març**, referent al Registre central per a la protecció de les víctimes de violència domèstica.

Podeu trobar la legislació esmentada al web de l'Institut Català de les Dones.

Annex 6

Formulari. Sol·licitud d'ordre de protecció

La sol·licitud d'ordre de protecció és un document que els i les professionals dels serveis sanitaris, jurídics i socials poden emplenar conjuntament amb la víctima.

La sol·licitud es pot fer arribar al Jutjat de Guàrdia o a la Fiscalia de víctimes corresponents.

Des de les comissaries dels Mossos d'Esquadra, es poden tramitar alhora que es fa la denúncia.

Es recomana disposar d'un exemplar de la sol·licitud en tots els serveis en què es puguin atendre dones víctimes de VCP.

A continuació adjuntem els formularis en les seves versions castellana i catalana.

MODELO DE SOLICITUD DE ORDEN DE PROTECCIÓN

FECHA .....

HORA .....

ORGANISMO RECEPTOR DE LA SOLICITUD

Nombre del organismo .....

Dirección .....

Teléfono .....

Fax .....

Correo electrónico .....

Localidad .....

Persona que recibe la solicitud
(nombre o número de carnet profesional) .....

ASISTENCIA JURÍDICA

¿Tiene Vd. abogado/a que le asista?

☐ Sí

☐ No

En caso negativo, ¿desea contactar con el
servicio de asistencia jurídica del Colegio de
Abogados para recibir asesoramiento jurídico?

☐ Sí

☐ No

VÍCTIMA

Apellidos .....

Nombre .....

Lugar/Fecha de nacimiento .....

Nacionalidad .....

Sexo .....

Nombre del padre .....

Nombre de la madre .....

Domicilio¹ .....

¿Desea que permanezca en secreto? .....

¹ En caso de que la víctima manifieste su deseo de abandonar el domicilio familiar, no se deberá hacer constar el nuevo domicilio al que se traslade, debiendo indicarse el domicilio actual en el que resida. Asimismo, el domicilio no debe ser necesariamente el propio, sino que puede ser cualquier otro que garantice que la persona pueda ser citada ante la Policía o ante el Juzgado.

Teléfonos contacto²

¿Desea que permanezca en secreto?

D.N.I. nº

N.I.E. nº o Pasaporte nº

SOLICITANTE QUE NO SEA VÍCTIMA

Apellidos

Nombre

Lugar/Fecha de nacimiento

Nacionalidad

Sexo

Nombre del padre

Nombre de la madre

Domicilio

Teléfonos contacto

D.N.I. nº

N.I.E. nº o Pasaporte nº

Relación que le une con la víctima

PERSONA DENUNCIADA

Apellidos

Nombre

Lugar/Fecha de nacimiento

Nacionalidad

Sexo

Nombre del padre

Nombre de la madre

Domicilio conocido o posible

Domicilio del centro de trabajo

Teléfonos contacto conocidos o posibles

Teléfono del centro de trabajo

D.N.I. nº

N.I.E. nº o Pasaporte nº

² El teléfono no debe ser necesariamente el propio, sino que puede ser cualquier otro que garantice que la persona pueda ser citada ante la Policía o ante el Juzgado.

RELACIÓN VÍCTIMA - PERSONA DENUNCIADA

- ¿Ha denunciado con anterioridad a la misma persona? ☐ Sí ☐ No

En caso afirmativo, indique el número de denuncias

- ¿Sabe si dicha persona tiene algún procedimiento judicial abierto por delito o falta?

☐ Sí ☐ No

En caso afirmativo, indique, si lo conoce, el o los juzgados que han intervenido y el número de procedimiento

- ¿Qué relación de parentesco u otra tiene con la persona denunciada?

SITUACIÓN FAMILIAR

PERSONAS QUE CONVIVEN EN EL DOMICILIO

Nombre y apellidos

Fecha de nacimiento

Relación de parentesco

DESCRIPCIÓN DE HECHOS DENUNCIADOS QUE FUNDAMENTAN LA ORDEN DE PROTECCIÓN (Relación detallada y circunstanciada de los hechos)

- Hechos y motivos por los que solicita la Orden de Protección³

- Último hecho que fundamenta la solicitud

³ En caso de que la solicitud de orden de protección se presente ante las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad, este apartado podrá ser sustituido por la toma de declaración de la persona denunciante en el seno del atestado.

- ¿Qué actos violentos han ocurrido con anterioridad, hayan sido o no denunciados contra personas (víctima, familiares, menores u otras personas) o cosas?

.....

.....

.....

- ¿Alguno ha tenido lugar en presencia de menores?

.....

- ¿Existe alguna situación de riesgo para los menores, incluida la posibilidad de sustracción de sus hijos o hijas?

.....

.....

.....

- ¿Tiene el agresor armas en casa o tiene acceso a las mismas por motivos de trabajo u otros?

.....

.....

- ¿Existen testigos de los hechos? ☐ Sí ☐ No

En caso afirmativo, indicar nombre, domicilio y teléfono

.....

.....

- ¿Y otras pruebas que pueden corroborar sus manifestaciones? (Así, por ejemplo, muebles rotos, líneas de teléfono cortadas, objetos destrozados, mensajes grabados en contestadores de teléfono, mensajes en móviles, cartas, fotografías, documentos,...)

.....

.....

.....

.....

- ¿En qué localidad han ocurrido los hechos?

.....

ATENCIÓN MÉDICA

- ¿Ha sido lesionado/a maltratado/a psicológicamente? ☐ Sí ☐ No
- ¿Ha sido asistido/a en algún Centro Médico? ☐ Sí ☐ No
- ¿Aporta la víctima parte facultativo u otros informes médicos o psicológicos?⁴ ☐ Sí ☐ No
En caso de no aportarlo, indicar centro médico y fecha de la asistencia, si ésta se ha producido

.....

4 En caso afirmativo, únase una copia del parte como anexo de esta solicitud.

Medidas que se solicitan

MEDIDAS CAUTELARES DE PROTECCIÓN PENAL

- En caso de convivencia en el mismo domicilio de la persona denunciada ¿quiere continuar en el mencionado domicilio con sus hijos o hijas, si los/as hubiere?
☐ Sí ☐ No
- ¿Quiere que la persona denunciada lo abandone para garantizar su seguridad?
☐ Sí ☐ No
- ¿Quiere que se prohíba a la persona denunciada acercársele? ☐ Sí ☐ No
¿Y a sus hijos o hijas? ☐ Sí ☐ No
- ¿Desea que se prohíba a la persona denunciada que se comuniquen con Vd.? ☐ Sí ☐ No
¿Y con sus hijos o hijas? ☐ Sí ☐ No

MEDIDAS CAUTELARES DE CARÁCTER CIVIL⁵

- ¿Solicita la atribución provisional del uso de la vivienda familiar?
☐ Sí ☐ No
- Régimen provisional de custodia, visitas, comunicación y estancia de los hijos o de las hijas
¿Tiene hijos o hijas menores comunes? ☐ Sí ☐ No
En caso afirmativo, indique número y edades .....
¿Desea mantener la custodia de sus hijos o hijas? ☐ Sí ☐ No
¿Desea que su cónyuge/pareja tenga establecido un régimen de visitas en relación con sus hijos o hijas? ☐ Sí ☐ No
- Régimen provisional de prestación de alimentos. Interesa el abono de alguna pensión con cargo a su cónyuge/pareja para Vd. y/o sus hijos o hijas? ☐ Sí ☐ No
En caso afirmativo, ¿a favor de quiénes? .....
Si la anterior respuesta es afirmativa, ¿En qué cuantía valora las necesidades básicas de los/as precisados/as de dicha pensión? .....
.....
En caso de riesgo de sustracción de menores ¿quiere que se adopte alguna medida cautelar al respecto? .....
.....

⁵ Estas medidas civiles solamente pueden ser solicitadas por la víctima o su representante legal, o bien por el Ministerio Fiscal cuando existan hijos menores o incapaces y precisan para su establecimiento su petición expresa.

OTRAS MEDIDAS

- ¿Necesita obtener algún tipo de ayuda asistencial o social? ☐ Sí ☐ No
- ¿Tiene la víctima un trabajo remunerado? ☐ Sí ☐ No
En caso afirmativo, indique la cantidad mensual aproximada que percibe, si la conoce
.....
- ¿Trabaja la persona denunciada? ☐ Sí ☐ No
En caso afirmativo, indique la cantidad mensual aproximada que percibe, si la conoce
.....
- ¿Existen otros ingresos económicos en la familia? ☐ Sí ☐ No
En caso afirmativo, indique la cantidad mensual aproximada que percibe, si la conoce
.....

Juzgado al que se remite la solicitud:

.....

A rellenar por el organismo en el que se presenta la solicitud

Firma del o de la solicitante

INSTRUCCIONES BÁSICAS

- 1 No resulta imprescindible contestar todas las preguntas, aunque sí es importante hacerlo.
- 2 Una vez cumplimentada esta solicitud, debe entregarse una copia a la persona solicitante. El original debe ser remitido al Juzgado de guardia de la localidad, en su caso, al Juzgado de Violencia sobre la Mujer, quedando otra copia en el organismo que recibe la solicitud.
- 3 Si la víctima aporta parte médico, denuncias anteriores u otros documentos de interés, serán unidos como anejos de la solicitud.

MODEL DE SOL·LICITUD D'ORDRE DE PROTECCIÓ

DATA .....

HORA .....

ORGANISME RECEPTOR DE LA SOL·LICITUD

Nom de l'organisme .....

Adreça .....

Telèfon .....

Fax .....

Correu electrònic .....

Població .....

Persona que rep la sol·licitud
(nom o número de carnet professional) .....

VÍCTIMA

Cognoms .....

Nom .....

Lloc i data de naixement .....

Nacionalitat .....

Sexe .....

Nom del pare .....

Nom de la mare .....

Domicili¹ .....

Telèfons de contacte² .....

DNI núm. ....

NIE núm. o Passaport .....

1 En aquells supòsits en els que la víctima manifesti el seu desig d'abandonar el domicili familiar no s'haurà de fer constar el nou domicili a on se la traslladi, sinó que caldrà indicar el domicili actual en el que resideix. A més, el domicili no ha de ser necessàriament el propi, sinó que podrà ser qualsevol altre que garanteixi que la persona pugui ser citada per la policia o el jutjat.

2 El telèfon no ha de ser necessàriament el propi, sinó que pot ser qualsevol altre que garanteixi que la persona pugui ser citada per la policia o el jutjat.

SOL·LICITANT QUE NO SIGUI VÍCTIMA

Cognoms

Nom

Lloc i data de naixement

Nacionalitat

Sexe

Nom del pare

Nom de la mare

Domicili

Telèfons de contacte

DNI núm.

NIE núm. o Passaport

Relació amb la víctima

PERSONA DENUNCIADA

Cognoms

Nom

Lloc i data de naixement

Nacionalitat

Sexe

Nom del pare

Nom de la mare

Domicili

Telèfons de contacte

DNI núm.

NIE núm. o Passaport

RELACIÓ VÍCTIMA - PERSONA DENUNCIADA

- Ha denunciat abans a aquesta persona? ☐ Sí ☐ No

En cas afirmatiu indiqui el nombre de denúncies

- Sap si aquesta persona té algun procediment judicial obert per delictes o falta?

☐ Sí ☐ No

- Quina relació familiar o d'altra mena té amb el denunciat?

SITUACIÓ FAMILIAR

PERSONES QUE CONVIUEN EN EL DOMICILI

Nom i cognoms

Data de naixement

Relació familiar

DESCRIPCIÓ DELS FETS DENUNCIATS QUE FONAMENTEN L'ORDRE DE PROTECCIÓ³

- Quin ha estat el darrer fet que l'ha impulsat a formular aquesta sol·licitud?

³ En el supòsit que la sol·licitud d'ordre de protecció es presenti davant la policia, aquest apartat podrà ser substituït per la declaració de la persona denunciant inclosa al cos de l'atestat.

- Quins actes violents han succeït anteriorment, hagin estat o no denunciats?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ATENCIÓ MÈDICA

- En el cas d'haver sofert lesions, ha estat assistida en algun centre mèdic? ☐ Sí ☐ No

- Lliura la víctima part facultatiu? ☐ Sí ☐ No

En cas afirmatiu, s'ha d'annexar una còpia a aquesta sol·licitud

ASSISTÈNCIA JURÍDICA

Té vostè un advocat que l'assisteixi?

☐ Sí ☐ No

En cas negatiu, desitja contactar amb el servei d'assistència jurídica del Col·legi d'Advocats per rebre assessorament jurídic?

☐ Sí ☐ No

DADES D'INTERÈS PER A L'ADOPCIÓ DE MESURES DE PROTECCIÓ

- En el cas de convivència en el mateix domicili que la persona denunciada, vol continuar vivint en aquest domicili amb els seus fills, si és que en té?

☐ Sí ☐ No

- Desitja que la persona denunciada abandoni el domicili per garantir la seva seguretat?

☐ Sí ☐ No

- Necessita algun ajut econòmic o social? ☐ Sí ☐ No

- Treballa la víctima? ☐ Sí ☐ No

En cas afirmatiu, indiqui la quantitat mensual aproximada si la coneix

- Existeixen altres ingressos econòmics a la família? ☐ Sí ☐ No

En cas afirmatiu, indiqui la quantitat mensual aproximada si la coneix

Jutjat al que es remet la sol·licitud:

Aquest espai l'ha d'omplir l'organisme que presenta la sol·licitud

Signatura del sol·licitant

INSTRUCCIONS BÀSIQUES

- 1 No cal respondre totes les preguntes, tot i que és important fer-ho.
- 2 Una vegada complimentada aquesta sol·licitud, cal lliurar una còpia a la persona sol·licitant i l'original ha de ser lliurat al jutjat d'instrucció en funcions de guàrdia que correspongui, restant una altra còpia en l'organisme receptor de la sol·licitud.
- 3 Si la víctima aporta part facultatiu, denúncies anteriors o altres documents d'interès, s'hauran d'annexar a la sol·licitud.

ALTRES MESURES

- ¿Necessita obtenir algun tipus d'ajut assistencial o social? ☐ Sí ☐ No

- ¿Té la víctima un treball remunerat? ☐ Sí ☐ No

En cas afirmatiu, indiqui la quantitat mensual aproximada que rep, si la coneix

.....

- ¿Traballa la persona denunciada? ☐ Sí ☐ No

En cas afirmatiu, indiqui la quantitat mensual aproximada que rep, si la coneix

.....

- ¿Existeixen altres ingressos econòmics en la família? ☐ Sí ☐ No

En cas afirmatiu, indiqui la quantitat mensual aproximada que rep, si la coneix

.....

Jutjat al que es remet la sol·licitud:

.....

Aquest espai l'ha d'omplir l'organisme que presenta la sol·licitud

Signatura del sol·licitant

INSTRUCCIONS BÀSIQUES

- 1 No cal respondre totes les preguntes, tot i que és important fer-ho.
- 2 Una vegada complimentada aquesta sol·licitud, cal lliurar una còpia a la persona sol·licitant i l'original ha de ser lliurat al jutjat d'instrucció en funcions de guàrdia que correspongui, restant una altra còpia en l'organisme receptor de la sol·licitud.
- 3 Si la víctima aporta part facultatiu, denúncies anteriors o altres documents d'interès, s'hauran d'annexar a la sol·licitud.

Annex 7

Formulari. Pla de seguretat

Nom del centre

Adreça

Telèfon

OBJECTIU

Objectiu: preparar la dona per a la sortida del domicili en cas de situació de perill.

El pla de sortida s'ha d'exposar a la dona en un ambient de tranquil·litat, sempre respectant la seva decisió de continuar vivint en el domicili familiar.

TELÈFONS D'URGÈNCIA

POLICIA

Mossos d'Esquadra

Grup d'Atenció a la Victima (GAV)

Guàrdia Urbana

Policia Nacional

TELÈFONS D'URGÈNCIA

SANITARIS (professionals de la medicina, ambulàncies, etc.)

ÀMBIT SOCIAL (cal consultar la guia de recursos territorials i comarcals)

Recursos socials específics: SIAD, SEST, ICD...

EMERGÈNCIES 24 h

900 900 120 Resposta urgent per a dones que pateixen violència de gènere

JUTJAT DE GUÀRDIA

DOCUMENTACIÓ

A continuació s'estableix es presenta una llista amb la documentació que s'ha de preparar en cas de planificar una sortida. La documentació ha d'estar en un lloc que la dona pugui localitzar fàcilment, i ha de deixar una còpia a un familiar o persona de confiança en cas que sigui necessari.

- 1 Documents personals i dels fills: DNI/NIE, llibre de família, certificats de naixement, passaports, targetes sanitàries, llibre de vacunacions dels fills, permís de conduir, permís de residència, diplomes escolars.
- 2 Documents de la casa: títols de propietat (escriptures), rebuts de lloguer, assegurances, hipoteques...
- 3 Altres documents: documentació del cotxe, denúncies prèvies, interlocutòria de mesures prèvies, sentència de separació, sentència de divorci, ordre de protecció, agenda amb número de telèfon i adreces útils...
- 4 Informes mèdics, informe de lesions i medicaments que prenguin els membres del nucli familiar.
- 5 Llibreta d'estalvis, talonaris, targetes de crèdit i diners en metàl·lic.

A més, cal tenir preparats:

- 1 Una bossa amb roba i efectes personals tant d'ella com dels fills i filles.; hi inclourem una joguina de valor sentimental pels fills o filles.
- 2 Una còpia de les claus de casa i del cotxe.
- 3 Un compte en el banc que només conegui ella en què ha d'anar ingressant diners. S'ha de demanar al banc que NO envii extractes bancaris NI truqui per telèfon al domicili. Es pot sol·licitar que envii la correspondència a casa d'un familiar o amiatat.

RECOMANACIONS PER MARXAR DE CASA

- 1 No s'ha de parlar amb la persona agressora dels plans de sortida i/o separació.
- 2 No s'han de prendre tranquil·litzants per poder estar alerta en cas de sortida d'emergència.
- 3 Cal marxar quan la persona agressora no estigui a casa.
- 4 Cal dirigir-se als recursos especialitzats esmentats anteriorment.
- 5 Cal tenir la documentació (o còpies) i la bossa preparada a casa d'una persona de confiança coneixedora de la situació. (Cal assegurar-se que aquesta persona ho mantingui en secret).

Annex 8

Protecció de menors

La vulnerabilitat de les persones menors d'edat envoltades de situacions d'alt risc que afecten directament el seu benestar, fa que es determinin mesures específiques amb la finalitat de protegir aquest col·lectiu.

La recent Llei 14/ 2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, n'és un exemple. En diferents articles es fa referència a la protecció dels infants de progenitors amb la doble problemàtica de consum de substàncies i VCP. Ens referim a:

- L'article 89 manifesta la necessitat de la protecció en l'àmbit sanitari i l'obligatorietat de rebre atenció especial de caràcter sanitari urgent segons cada cas.
- L'article 100 recorda el deure de comunicacions, intervenció i denúncia fent èmfasi en l'obligatorietat específica dels professionals de la salut.
- L'article 102. relata el conflicte obert i crònic entre els progenitors, separats o no, quan anteposen les seves necessitats a les de l'infant o l'adolescent.

Si hi ha professionals de la XAD que tenen coneixement o sospita de possibles situacions de maltractament d'un o una menor, poden contactar amb el Servei d'Infància Respon (900 300 777), amb els Serveis Socials d'atenció primària o amb els Cossos de seguretat.

Es recomana que la decisió de comunicació de situacions de risc o de desprotecció d'infants i adolescents fills i filles de pacients la faci consensuadament l'equip, amb la finalitat de prioritzar l'objectiu de protecció i continuar el treball terapèutic, segurament ja iniciat amb la persona usuària del servei.